

כולל שישי שבת "שיח יצחק"
בראשות הגאון ר' ישעיהו לוינשטיין שליט"א
נתייסד לזכות לרפואתה השלימה של האשה
רחל לאה בת יהודית חנה
ע"פ עצת וברכתו של הגאון הגדול
הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

גליונות עזרת השמיטה

שע"י קונטרס עזרת אליעזר

רמב"ם פרק ד' הלכה טז

מתבשליו עתה באלו הפירות הנלקטין לשנה שניה את נוהג בהן דין שביעי, דבתי חנטה אזלין ואלו בשביעית חנטו.

עוד כתב הרימב"ץ, ואני פרשתי כסידורן שכל שנה ושנה עושין, ופירות ראשונה נגמרין בשלישית, ופירות שניה נגמרין ברביעית, ופירות שלישית נגמרות בחמישית וכולן כסדר הזה.

הרמב"ם בפירוש המשניות כתב "רצה לומר שאפשר להיות דינם דין פירות שביעית בשנה שניה מן השבוע, וזה כשיזדמן שיתחילו להנץ בשנה שביעית והם עושות פרי לשלש שנים ונגמר פרים בשנה שניה מן השבוע שהיא שלישית לתחילת שנת השמיטה שהתחילו להנץ בו, וכו'".

בתוס' אנשי שם כתב, שמסתימת לשון הרע"ב משמע דעושות פעם אחת לג' שנים וכן משמע מלשון הרמב"ם שכתב רצה לומר שאפשר להיות דינם דין פירות שביעית בשנייה וזה כשיזדמן שיתחילו להנץ בשביעית, משום דלפי"ז רק פעם אחת לג' שמיטות יהיה לבנות שוח שביעית שיבוא החנטה בשביעית ויהיה להם דין פירות שביעית בשנייה. אבל מלשון הר"ב שסיים דפירות החונטים וכו' ולא כתב שאפשר כדכתב הרמב"ם משמע דבכל שמיטה ושמיטה יהיה השביעית של בנות שוח בשנה שניה כמ"ש בירושלמי בכל שנה ושנה אלא שאין נגמרין עד ג' שנים. ומציין לעיין בלשון הרמב"ם בחיבורו ונשאר בצ"ע.

המהר"י קורקוס מביא בתחילה את מה שכתב הרמב"ם בפירוש המשניות כאן ואח"כ מביא את דברי הר"ש בשם הירושלמי שבכל שנה הן עושין פירות אלא שמעת החנטה עד גמר פרי שוהין ג' שנים ונמצא תמיד באילן שלשה מיני פירות, א"כ לפי הר"ש בצד הזה בהכרח הוא מה שחנט בשביעית יש לו דין שביעית בשנה ותמיד הוא כן, אבל לפי מה שכתב הרמב"ם בפירוש המשניות נראה שאין עושין פרי אלא בכל שלש שנים פעם אחת ולכן כתב שאפשר.

עוד הוסיף המהר"י קורקוס שמה שהרמב"ם הזכיר בפירושו חנטה וכאן בהלכה הזכיר שהגיע עונת המעשרות, כי דעת הרמב"ם דחנטה היינו עונת המעשרות.

בדרך אמונה ס"ק קיב' כתב, "בנות שוח הוא מין תאנים לבנים ודינם כדן כל פירות האילן שהולכין בהם אחר חנטה שהוא עונת המעשרות לפי דעת רבינו. ודרך בנות שוח שפרי שחנט בשנה זו נגמר בשולו אחר ג' שנים וכל שנה ושנה הם חונטין פירות אלא שכל פרי שחנט בשנה זו נגמר בשולו אחר ג' שנים ולכן שביעית שלהן שנה שניה".

עוד כתב בס"ק קטו' ולפי שיש על האילן גם פירות של שלש שנים וכנ"ל ופעמים שאין ניכרין אלא בטעם, ויש לתחוב בהן קיסמין שידע איזה חנט בשביעית כדי שלא יתלוש פירות שביעית קודם זמנן ונמצא מפסיד פירות שביעית אבל לא סגי שיקשור עליהן חוט מפני שהחוט עשוי לירקב".

בביאור ההלכה בד"ה בנות שוח מביא את דברי הירושלמי ואת פירוש הרבה ראשונים שלמדו בדבריו שבכל שנה הן עושין אלא

לעילוי נשמת מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל גלב"ע שושן פורים ט"ו אדר ב' תשפ"ב

תוכן הענינים¹

1. הלכה טז. בנות שוח הואיל והן נגמרות לאחר שלש שנים. 1
2. מתי צריך להפקיר בנות שוח ששמיטה שלהן בשנה שנייה. 2
3. מקור הדין שבאילן אזלין בתר חנטה, ובחידוש בבנות שוח. 2
3. זמן הביעור בבנות שוח. 3

הלכה טז.

בנות שוח הואיל והן נגמרות לאחר שלש שנים.

כתב הרמב"ם "בנות שוח הואיל והן נגמרות לאחר שלש שנים אם באו לעונת המעשרות קודם ראש השנה של שמינית הרי הן נאכלות בשנה שנייה מן השבוע בתורת שביעית".

המקור של הדין הוא מפרק ה' משנה א' "בנות שוח שביעית שלהן שניה, שהן עושות לשלש שנים".

הרע"ב והר"ש כתבו "שניה של שמטה דפירות החונטים בשביעית אין נגמר בישולן עד שנה שנייה של שמיטה שהיא ג' לחניטה ואז נוהג בהן דין שביעית דבתי חנטה אזלין".

ומביא הר"ש את דברי הירושלמי "מהו בנות שוח פיטיריה, מה בכל שנה ושנה הן עושות או אחת לשלש שנים, בכל שנה ושנה הן עושות אלא שאין פירותיהן נגמרין אלא לאחר שלש שנים כיצד הוא יודע ר' יונה אמר מקשר בהן חוטין תני שמואל תוחב בהן קיסמין". ומפרש הר"ש את דברי הירושלמי, "פירוש בכל שנה ושנה הן עושות שחונטין בכל שנה ומוציאין בהן פירות גמורין בכל שנה ונמצא באילן בכל שנה שלשה מיני פירות, של שנה זו ושל שתי שנים ושל שלש, ולהכי בעי כיצד יכיר של שביעית, דאע"פ שאלו נגמרו ואלו לא נגמרו, זמנן דלא מינכרי כולי האי אלא בטעימה".

בשנות אליהו מפרש להדיא שהן עושות כל שנה אלא שאין פירותיהן נגמרין אלא לאחר ג' שנים ונמצא בכל שנה יש באילן ג' מיני פירות של שנה זו ושל שנה שעברה ושל ג'. וכיון שלא יודע מי מכל שנה, ע"ז שאלו בירושלמי כיצד יעשה, ר' יונה אמר משיקשור חוט, ושמואל אמר תוחב בהן קסמין דחוט נרקב.

וכן הרא"ש מפרש בירושלמי דמוציא פרי בכל שנה ושנה וכל פרי נגמר בישולו עד שנה שלישית.

בפירוש הרימב"ץ מביא שני פירושים. בתחילה כתב מה חונטין שנה ראשונה, בשנייה בוחל בשלישית מתבשלות וכן מה שחונטין ברביעית בחמישית בוחל בשישית מתבשלות. ולפי זה החשוב מה שחונטין בשביעית, במוציא שביעית בוחל, בשנה שניה לשביעית

¹ יש אפשרות לקבל א"ה את הגיליון [ביייל-036164702A@gmail.com](mailto:036164702A@gmail.com)

כולל שישי שבת "שיח יצחק"
בראשות הגאון ר' ישעיהו לוינשטיין שליט"א
נתייסד לזכות לרפואתה השלימה של האשה
רחל לאה בת יהודית חנה
ע"פ עצת וברכתו של הגאון הגדול
הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

גליונות עזרת השמיטה

שע"י קונטרס עזרת אליעזר

רמב"ם פרק ד' הלכה טז

אפשר דהנה בירושלמי כאן אמרו דהשליש הראשון קשה לבוא מכאן ואילך הוא בא, ולהכי אזלינן בתר השליש והחנטה דעד אז הוא עיקר זמן גידולם. וא"כ הכא שיש זמן רב בין החנטה והגמר סלקא דעתך אמינא דאין הולכין אחר חנטה דהא רוב הזמן הוא גדל לאחר שביעית, ולכן קמ"ל דשביעית שלהן שניה.

בחוט שני עמוד ריב' גם עומד מאי קמ"ל התנא בדינא דבנות שוח, הרי כיון דאזלינן בתר חנטה ידעינן דשביעית שלהן בשניה, וכי קמ"ל מהי המציאות של הבנות שוח. והביא מה שביאר החזו"א (סימן יב' ס"ק א' ד"ה פ"ה מ"א) דבנות שוח לא דמי לשאר פירות, דכל טבע שלהם עיקר דממהרות להתבשל אחר חנטה אבל בנות שוח סלקא דעתך דלא חשיבא חנטה דידהו כיון דצריכין ליגדל עוד זמן הרבה ולא ליקדשו משום שחנטו בשביעית, קמ"ל דמ"מ אזלינן בתר חנטתם והם קדושים בקדושת שביעית בשניה שלהן. **עכ"ד.**

כשמעיינים בשנות אליהו כאן על המשנה, מבואר שמעיקרא ליתא לקושיא. כי אחרי שהסביר את פירוש המשנה כתב, מוסיף השנות אליהו דבר נפלא, **"ומכאן מוכח דאילן בתר חנטה"**. לכאורה כוונתו לבאר שאין מקום להקשות מה החידוש כאן שאזלינן בתר חנטה, הרי יודעים אנו שבכל הפירות אזלינן בתר חנטה, כי לפי השנות אליהו כאן זה המקור שאזלינן בתר חנטה באילן. ולא עוד, שדוקא מכאן לומדים את הדין שבאילן אזלינן בתר חנטה, כי היה מקום לומר שכאן לא ילכו בתר חנטה, ולכן כת התנא שכאן לומדים את הדין שאזלינן בתר חנטה ומכאן לומדים לשאר פירות, אבל אי אפשר להקשות שזה פשיטא ויודעים ממקום אחר, כי כל המקור הוא מהמשנה כאן. ומה שלא כתבו דין זה שאילן בתר חנטה במקום אחר, כדי שנדע שגם כאן למעשה אזלינן בתר חנטה.

ובס"ד ראיתי במשנת זרעים במשנת שביעית הערה 3 שכתב שלפי הגר"א כנראה אין לנו משנה מפורשת דאזלינן באילן בתר חנטה, וא"כ אפשר דהא גופא קמ"ל כאן המשנה.

בספר גינת ראובן על שביעית ח"א עמוד תתי הביא את המשנה דידן שאזלינן בבנות שוח בתר חנטה, והעיר מה החידוש כאן שאזלינן בתר חנטה, הרי פירות האילן אזלינן בתר חנטה. והביא שהנה במסכת ראש השנה יג' ע"ב, איתא אמר רבה אמור רבנן אילן בתר חנטה תבואה וזיתים בתר שליש ירק בתר לקיטה, ופרש"י בתר חנטה לקמן טו' ב' תנא לה בפירקין אילן שחנטו פירותיו קודם חמשה עשר בשבט שהוא ראש השנה לאילנות מתעשר לשנה שעברה. הרי דרש"י לא הביא מקור לזיל בתר חנטה בפירות האילן ממשנה, ורק הביא הברייתא מראש השנה דף טו' ע"ב. וציין שבראש השנה דף טו' ע"ב הגמ' הביאה משנה דידן תוך הנידון אי אזלינן בתר חנטה בפירות האילן ולא הביא בזה שום משנה אחרת. ולפי"ז אפשר דמשנה דידן הוא המקור היחידי במשניות דאזלינן בתר חנטה בפירות האילן. ולפי"ז כתב דלא קשה דכבר ידעינן דאזלינן בתר חנטה, דזהו גופא המקור במשניות דאזלינן בתר חנטה בפירות האילן. ע"כ דבריו. ופלא שלא ציין לדברי שנות אליהו כאן שכתב כן.

שאין פירותיהן נגמרים אלא לאחר שלש שנים. ומאידיך הביא את דברי המהר"י קורקוס בדעת הרמב"ם שמפרש שאין עושות כל הג' שנים וכפי שדייק זאת מפירוש המשניות.

והעיר הביאור ההלכה שזה דוחק לומר בדעת הרמב"ם שיפרש בירושלמי דרך אחרת דלא ככל הראשונים, ומה שרצה המהר"י קורקוס לדייק זאת מלשון הרמב"ם בהלכה שכתב "אם באו לעונת המעשרות", שמשמע שלא תמיד הוא כן, אין מזה שום ראיה, שהרי הוכרח לכתוב כן לאפוקי אם החנטה היה אחר ראש השנה של שמינית או קודם ראש השנה של שביעית. וגם מדבריו בפירוש המשניות אין הכרח וע"ש בדבריו.

מתי צריך להפקיר בנות שוח ששמיטה שלהן בשנה שנייה.

באור לציון על שביעית סימן קמב' כתב שיש להסתפק במה שכתב הרמב"ם הרי הן נאכלות בשנה שניה מן השבוע בתורת שביעית, האם כוונתו לומר שרק לענין אכילתם בקדושת שביעית יש לבנות שוח דין שביעית, או אף לענין הפקר יש לו להפקיר בשנה שניה את הפירות. ולכאורה מסברא אין לחלק בזה, וגם דיני הפקר יש בבנות שוח, אך מודקדוק לשון הרמב"ם משמע קצת שהוא רק לענין אכילה בקדושת שביעית וצ"ע.

בשיעורי שבט הלוי על שביעית עמוד קצ"ז כתב, "ובשנה שניה שנגמרים בהם אותם פירות שנוהג בהם קדושת שביעית, צריך הבעל הבית לפתוח שדהו ופרדסו וליתן לאנשים ליכנס וכמ"ש בנדרים מ"ב ע"א דרחמנא אפקרא לקרקע השדה כדי שיוכלו ליקח הפירות".

עוד הוסיף בסוגריים "ועי' בתוס' ר"ד ר"ה ט"ו ע"א בהא דיד הכל ממשמשין בהם, שכ' דכ"ז דוקא אי איכא רק פירות שביעית, אבל אם יש שם גם פירות אחרים לא אמרינן הא דיד הכל ממשמשין וגיל הוא בידם ע"ש. וע"כ לד' הסוברים דינשם כמה סוגים באילן, אסור ליקח רק מאותן פירות שבודאי חנטו בשנת השביעית).

בדרך אמונה כתב בס"ק קיג', "ואין צריך להפקירן בשביעית עצמה שעדיין אין ראויין לאכילה אז אלא בשנה שניה של שמיטה אז הן הפקר ויש בהן קדושת שביעית וכל דיני שביעית. ושוב העירוני שאין זה נכון וצריך להפקירן מיד כיון שהגיעו לעונת המעשרות".

מקור הדין שבאילן אזלינן בתר חנטה, ובחידוש בבנות שוח.

מבואר כאן בהלכה לגבי בנות שוח שהגם שלוקח ג' שנים עד שמתבשלות, אולם מכיון שחנטו בשביעית, אזלינן בתר חנטה, וכל שחנטו בשביעית הם קדושים בקדושת שביעית הגם שגמר בישולם יהיה בשנה שנייה של שביעית.

במנחת שלמה על שביעית כאן במשנה עמוד קה' שואל מהו החידוש בבנות שוח דאטו משום שיש זמן הרבה בין החנטה לגמר הפרי יהיה דינו שונה משאר הפירות דאזלינן בהו בתר חנטה. אך

כולל שישי שבת "שיח יצחק"
בראשות הגאון ר' ישעיהו לוינשטיין שליט"א
נתייסד לזכות לרפואתה השלימה של האשה
רחל לאה בת יהודית חנה
ע"פ עצת וברכתו של הגאון הגדול
הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

גליונות עזרת השמיטה

שע"י קונטרס עזרת אליעזר
רמב"ם פרק ד' הלכה טז

הגאון הגדול ר' משה חברוני זצוק"ל ראש ישיבת חברון בספרו משאת משה זרעים סימן ב' עמוד ד' בתוך דבריו מביא את דברי התורה כהנים שבת שבתון יהי' לארץ כיון שיצאת שביעית אע"פ שפירותי' שמיטה אתה מותר לעשות עבודת האילן ופירותיה אסורים עד ט"ו בשבת.

והעיר, למה לן קרא לזה מהיכי תיתי נימא שאסור לעשות עבודה באילן בשמינית ומה בכך שפירותיה שמיטה, אלא שהביא לפני כן פירוש הרימב"ץ בפרק ד' משנה י' באיסור לקצוץ אילן בשביעית, דמעת שיתחילו לעשות פרי עד גמר הפרי חל קדושת שביעית על האילן, א"כ במוצאי שביעית שנכנס משביעית כיון שחנטו בשביעית, א"כ חל קדושת שביעית גם על האילן עד שיגיעו לעונת המעשרות, ולכן הוי אמינא שאסור לעשות מלאכה בגופו של אילן לזה אשמועינן קרא דשבת שבתון יהי' לארץ דאין לו אלא שנתו ומותר לעשות במלאכה באילן. וע"ש מה שכתב לבאר מדוע הרמב"ם השמיט זאת.

בשיעורי שבט הלוי על שביעית עמוד קצ"ז דן לענין עבודה באילן לאחר שביעית בפירות אלו שחנטו בשביעית, שלפי הסוברים דאירי דאיכא באילן גם פירות שאין בהם קדושת שביעית, פשוט דמותר, אבל אם יש באילן רק פירות שביעית לכאורה עפמ"ש בתוס' ראש השנה יב' ע"ב לחד תירוצא דמקרא דבחריש ובקציר תשבות ילפינן דאף בשמינית אסור לעשות עבודת קרקע האסורים בפירות שביעית, וע"ש.

זמן הביעור בבנות שוח.

במנחת שלמה עמוד קה' הביא את דברי המשנה ראשונה שפירש דעושות לג' שנים היינו דבכל שנה היא גדילה שלש מגידולה, ואח"כ בשביעית עצמה שהיא השנה הראשונה כבר הביאה שליש ואם בא לאוכלה אז או בשנה השניה שלה צריך לאוכלה בקדושת שביעית. אלא דהוקשה לו דא"כ שנה שניה של שמיטה הרי היא לאחר זמן הביעור, שהוא בשנת השמינית והיאך רשאי לאוכלם בשנה שניה הרי צריך לבערם.

והעיר המנחת שלמה שזה פלא, דהא כיון שמתקיים עד שנה שניה ושלישית ודאי דגם זמן הביעור הוא רק לאחר השנה השלישית.

בחוט שני עמוד ריג' הביא מה שכתב החזו"א דיש לעיין אם בבנות שוח חייבין בביעור כיון שבזמן שכלה מן הבית עדיין יש לחיה בשדה מאותו המין מאותן שחנטו בראשונה כמ"ש הירושלמי דעושות פירות בכל שנה אלא שנגמרות אחר ג' שנים, וכתב דנראה דכל שכלה משנה שביעית חייבין בביעור.

באשר לשלמה על שביעית כאן על המשנה עמוד כט הביא את קושית המשנה ראשונה לגבי חיוב ביעור בבנות שוח, והקשה על דבריו דכיון דאינה נאכלת עד שנה שני' שהיא תשיעית ועד תשיעית אינה נלקטת ולא כלה לחי' מן השדה למה יהא עליו דין ביעור וצ"ע. עוד הוסיף שיש כאן לדון דבבנות שוח ליכא כלל דין ביעור אף בתשיעית, כיון דבנות שוח לעולם אין כלות מהשדה, דאף שכלו

עוד הוסיף בנינת ראובן שם, לעיין באור החיים הקדוש בפרשת ויקרא פרק כה' פ"ג שכתב וז"ל "ושש שנים תזמר כפל לומר ושש שנים ולא הספיק לומר שש שנים תזרע שדך ותזמור כרמך יתבאר על דרך אומרם ז"ל בפרק ה' דשביעית משנה א' וז"ל בנות שוח שביעית שלהם שנייה וכו' וכתבו הטעם משום שאנו הולכים בהם אחר חניטה, וכיון שחנטו בשביעית דינם כפירות שביעית, ואסורים בשנה שניה לשביעית, הרי שבאילנות אנו הולכים אחר חניטה, ובדגן ובירקות אנו הולכים בהם אחר לקיטה כמו שאמרו בפרק קמא דראש השנה יג: ואשר על כן הבדיל ה' ואמר שש שנים של זרעוני גינה בפני עצמן, ושש שנים של הכרם בפני עצמן, לצד שאין משפטן שוח, שזה אנו הולכים בו אחר לקיטה וזה אנו הולכים בו אחר חניטה". הרי שהאור החיים ציין מקור לדין חניטה בפירות האילן את המשנה דידן ולא הביא שום מקור אחר. וע"ש עוד מה שכתב.

בשיעורי שבט הלוי על שביעית עמוד קצ"ז מביא שבתפארת ישראל במשנה מקשה דלכאורה פשוט דאם החניטה ועונת המעשרות היה בשביעית ודאי דאסור ומה הרבותא בבנות שוח, ומשו"ה מפרש שאסרו כל הפירות שבאותו אילן גם אלו שחנטו אחר שביעית או שנה שישית דכיון שיש באילן פירות שחנטו בשביעית שיש עליהם קדושת שביעית גזרו חז"ל על כל הפירות אפילו אלו שחנטו בשנה ראשונה ושניה שלאחר שביעית או בחמישית ושישית משום גזירה וחשש לפירות שחנטו בשביעית.

אם יש איסור עבודה בשמינית באילן שיש עליו פירות שביעית ושמינית.

במנחת שלמה עמוד קה' מביא בתחילת דבריו את פירוש הראב"ד בתורת כהנים פרשת א' פרק א' וז"ל "דמדכתב רחמנא שבת שבתון יהיה לארץ ריבה איסור שביעית אפילו למוצאי שביעית וכו' הלכך בנות שוח שחנטו בשביעית אסורים בשנה שניה של שמיטה עכ"ל".

והעיר המנחת שלמה, דמה צריך קרא שבת שבתון תיפוק ליה משום שהולכין באילן בתר חניטה לכל דבר וא"כ פירות שחנטו בשביעית ממילא הרי הן בקדושתן גם כשנגמרו בשמינית.

ומה שהוצרכו לרבות מקרא דבחריש ובקציר תשבות קציר של שביעית היוצא למוצאי שביעית, כבר כתבו התוס' בר"ה יב: ד"ה מנהג, דהיינו לענין עבודה באילן לצורך פירות שביעית, אבל לענין קדושת הפירות לא בעינן קרר מיוחד. ואולי גם הראב"ד נתכוין לענין איסור עבודה תחת האילן.

אבל צ"ע אם יש איסור עבודה באילן שיש עליו פרות מהשנה השביעית וגם משל שמינית. משום דמסתבר דכמו דחריש בשישית אסור רק אם הוא עבור הקציר של שביעית הכא נמי בנידון דידן רק אם יש גידולין של שביעית בלבד הוא דאסור, אבל אם יש גם של שנים אחרות מסתבר דסו"ס יש עליו גם פירות שאינן קדושים. וגם אם נאמר שאסור א"כ בבנות שוח יהי אסור בעבודה ג' שנים שהרי במשך ג' שנים יש עליו פירות שביעית וצ"ע. עכ"ד.

כולל שישי שבת "שיח יצחק"
בראשות הגאון ר' ישעיהו לוינשטיין שליט"א
נתייסד לזכות לרפואתה השלימה של האשה
רחל לאה בת יהודית חנה
ע"פ עצת וברכתו של הגאון הגדול
הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

גליונות עזרת השמיטה

שע"י קונטרס עזרת אליעזר
רמב"ם פרק ד' הלכה טז

ראיתי מביאים מה שכתב בר"ש משאנ"ץ על התורה כהנים פ"א ה"א וז"ל בנות שח שביעית שלהן שנייה שאותן שחנטו בשביעית נגמר בישולם בשנה שנייה לשמיטה שהוא שנה שלישית לחנטה וכו' ולכן מניחן עד שיתבשלו וחוזר ומבערן". הרי להדיא שחייבין בביעור ומשמע דמיד כשתולשן וצ"ב.

אותו שחנטו בשביעית מ"מ עדיין נשאר בשדה אותן שחנטו בשמינית.

וכתב שגם אי נימא דגם בבנות שיח איכא דין ביעור אף שלא כלה מהשדה הפירות שחנטו בשמינית, יש לבאר הטעם בב' אופנים, או דכלה מהשדה תלוי לפי השנים, וצריך שלא יהא כלה מהפירות של שנת השביעית, או דיש לומר דכלה מהשדה תלוי בקדושת שביעית דצריך שלא יהא כלה מהשדה הפירות שיש עליהם קדושת שביעית, והנפ"מ בין הנך ביאורים הוי לענין ירקות שנלקטו בשביעית, דאי נימא דדין כלה מהשדה תלוי בפירות שיש עליהן קדושת שביעית והיינו דצריך שישאר בשדה פירות שיש בהן קדושת שביעית, א"כ בכל ירקות מיד כשהגיע שנת השמינית חשיב שכלה לחי' מהשדה ואף שעדיין נשאר בשדה ירקות מאותו המין כיון דמיד בתחילת שמינית פקע מהירקות המחוברים קדושת שביעית דהרי דינם תלוי לפי הלקיטה והלקיטה תהי' בשמינית, וא"כ כלה לחי' מהשדה ירקות דקדושת שביעית, וא"כ כלה לחיה מהשדה ירקות דקדושת שביעית. אולם אי נימא דכלה לחיה מן השדה תלוי בזה שיכלו כל הפירות של שנת השביעית ואף אלו שאין עליהן קדושת שביעית, א"כ זמן הביעור דירקות הוי רק בתוך שנת השמינית כשכלו כל הירקות של שנת השביעית, ואולם יש לצדד דבירקות שאני דלא פקע קדושתן מיד כשנכנסה שנת השמינית כי אם רק כשנלקטים בשמינית, אבל כל שהם מחוברים אכתי קדושים בקדושת שביעית לא חשיב כלה לחי' מהשדה אף אי נימא דכלה לחיה תלוי בקדושת שביעית. (וציין לעיין בקהלות יעקב שביעית סימן ג' בארוכה).

בדרך אמונה ס"ק קטו' כתב בתוך דבריו, וזמן הביעור שלהן כל שכלה הפירות שחנטו בשביעית אע"ג שיש על האילן פירות שמינית וכן הדין בשאר מינים שחונטים בשביעית ונגמרין בשנה אחרת. ובציון ההלכה ס"ק קצז' מציין לדברי המשנה ראשונה שדבריו תנמה מאד.

יש לעיין גם בדברי הדרך אמונה בביאור ההלכה בפרק ז' הלכה יג' בד"ה כלל גדול שהאריך בראיות שאם לא כלו שביעית עד שיש כבר פירות חדשים של שמינית אם נקרא זמן הביעור או לא. ואחד מראיותיו שהגם שדר באילנו כמה שנים, עכ"ז מבואר שיש ביעור זה מאתרוג. ומדוע, הרי כבר גדל אתרוגים חדשים של שמינית בזמן שיש עוד אתרוגים של שביעית.

יש לעיין שלכאורה במנחת שלמה חולק ע"ז.

בשיח אמונה לקמן בפרק ז' הערה 207 הביאו שלפי הסוברים שאוכלים כל זמן שלא כלו פירות שמינית, שכתב הרידב"ז (בהגה"ה על פאת השולחן סימן ח' סוף סי"ג שבזמן שהאתרוגים נשארים באילן שנים ושלוש שנים אין בהם חובת ביעור לפי שכשכלה של שביעית כבר קיים של שמינית וכן לעולם. ומה שבזמן הגמרא היה לאתרוג ביעור, הוא משום שאז היו נוהגים לתלוש את כל הפירות בזמן מסוים ואז לא היו הפירות מצויים לחיה.

בדרך אמונה בביאור ההלכה שם כתב לגבי אתרוג שדוחק גדול לומר דמייירי דוקא באופן שקצצו את כל האתרוגים שבמדינה ולא נשאר כלום.